

Datum
2018-09-18
Vår referens
Maria Bredin
Strateg
Maria.Bredin@malmo.se

Tjänsteskrivelse

Förslag på genomförandeorganisation Storstadspaket Malmö - Storstadsavtalet i Sverigeförhandlingen STK-2018-66

Sammanfattning

Kommunfullmäktige beslutade den 26 oktober 2017 att godkänna förslag till ramavtal, två objektsavtal samt samverkansavtal för finansiering och medfinansiering av storstadsåtgärder inklusive bostadsbyggande i Malmö. De utgör resultatet av arbetet i Sverigeförhandlingen som pågått sedan hösten 2014 fram till hösten 2017. Investeringarna innebär utbyggnad och elektrifiering av Malmös stadsbusstrafik, utvecklad Pågatågstrafik på Lommabanan in i Malmö (den så kallade Malmöpendeln), nya cykelbanor samt utbyggnad av cirka 28 500 bostäder. Investeringarna ska ses som ett paket av åtgärder och benämns i arbetet som Storstadspaket Malmö. I oktober 2017 beslutade kommunstyrelsen att ge stadskontoret i uppdrag att i samråd med gatukontoret, fastighetskontoret och stadsbyggnadskontoret skyndsamt återkomma med förslag till genomförandeorganisation i Malmö stad. Förslag till plan för genomförande inklusive organisering beskrivs i ärendet som kommunfullmäktige har att fatta beslut om. Synpunkter har inhämtats från tekniska nämnden och stadsbyggnadsnämnden. Kommunstyrelsen föreslås i ärendet också att för egen del besluta om fördelning av anslagna kommuncentrala medel motsvarande 7 miljoner kronor för 2018 samt att avsätta motsvarande summa för fördelning under 2019 i enlighet med stadskontorets förslag.

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige besluta

1. Kommunfullmäktige godkänner förslag till Plan för genomförande för Storstadspaket Malmö (Storstadsavtalet i Sverigeförhandlingen).

Kommunstyrelsen beslutar för egen del

1. Kommunstyrelsen fördelar 4,5 miljoner kronor för 2018 till tekniska nämnden samt 2,5 miljoner kronor för 2018 till stadsbyggnadsnämnden för genomförandet av Storstadspaket Malmö med finansiering ur kommunstyrelsens anslag till förfogande och att 7 miljoner kronor avsätts för genomförandet av Storstadspaket Malmö under kommunstyrelsens anslag till förfogande för fördelning under 2019.

Beslutsunderlag

- Förslag plan för genomförande maj 2018
- Ramavtal 8 Storstad Malmö
- Ramavtal 8 Storstad Malmö_bilaga 1 finansieringsplan

- Ramavtal 8 Storstad Malmö_bilaga 2 specifikation inkl tidplan
- Objektavtal kollektivtrafik och cykel i Malmö
- Objektavtal kollektivtrafik Malmöpendeln - Lommabanan etapp 2
- Samverkansavtal Malmöpendeln Lommabanan etapp 2
- Remissvar från tekniska nämnden
- Tjänsteskrivelse från stadsbyggnadsnämnden
- Remissvar från stadsbyggnadsnämnden
- Särskilt Yttrande (L+M)
- Stadsbyggnadsnämnden beslut §256 180823 med Särskilt yttrande (L+M)
- G-Tjänsteskrivelse KSAU 180924 Förslag genomförande Storstadspaket Malmö
- KSAU förslag till beslut 180924 §544

Beslutsplanering

Kommunstyrelsens arbetsutskott 2018-05-28

Kommunstyrelsens arbetsutskott 2018-06-11

Kommunstyrelsens arbetsutskott 2018-09-24

Kommunstyrelsen 2018-10-03

Kommunfullmäktige 2018-10-25

Beslutet skickas till

Tekniska nämnden

Stadsbyggnadsnämnden

Ärendet

Bakgrund

Sverigeförhandlingen hade med start hösten 2014 haft regeringens uppdrag att förhandla och ingå överenskommelser med berörda kommuner i storstadsregionerna kring kollektivtrafikåtgärder som förbättrar tillgänglighet och kapacitet i transportsystemet samt ökat bostadsbyggande. Även cykelsatsningar som ökar nyttan av kollektivtrafikåtgärderna ingick i uppdraget. Fram till och med 2017 pågick förhandlingen mellan Malmö stad, Region Skåne och staten samt även vissa omkringliggande kommuner. I juni 2017 landade förhandlingen i en överenskommelse om utbyggnad och elektrifiering av Malmös stadsbusstrafik, utvecklad Pågatågstrafik på Lommabanan in i Malmö (den så kallade Malmöpendeln), nya cykelbanor samt utbyggnad av cirka 28 500 bostäder. Detta efter beslut i kommunstyrelsen 31 maj 2017 om att godkänna förslag till inriktning gällande storstadsåtgärder. Överenskommelsen inarbetades i avtal mellan parterna.

Kommunfullmäktige beslutade den 26 oktober 2017 (STK-2017-946) att godkänna förslag till ramavtal, två objektsavtal samt samverkansavtal för finansiering och medfinansiering av storstadsåtgärder inklusive bostadsbyggande i Malmö. Investeringarna ska ses som ett paket av åtgärder och benämnas i arbetet som Storstadspaket Malmö.

Regionfullmäktige godkände avtalen 19 september 2018. Avtalen undertecknades av samtliga parter i oktober, för statens del genom Sverigeförhandlingen. Det återstår att regeringen slutligen fastställer avtalen vilket sker i samband med beslut om Nationell plan för transportinfrastruktur för perioden 2018–2029. Regeringsbeslut förväntas ske innan sommaren.

Kommunstyrelsen beslutade den 4 oktober 2017 att ge stadskontoret i uppdrag att i samråd med gatukontoret, fastighetskontoret och stadsbyggnadskontoret skyndsamt återkomma med förslag till genomförandeorganisation i Malmö stad för åtagandena senast i februari 2018. Under senhösten 2017 påbörjades planeringen av genomförandet genom ett nära samarbete mellan gatukontoret, fastighetskontoret, stadsbyggnadskontoret och stadskontoret.

Efter beslut i kommunstyrelsens arbetsutskott den 11 juni 2018 remitterades ärendet om förslag på genomförandeorganisation till tekniska nämnden och stadsbyggnadsnämnden för eventuella synpunkter. Båda nämnder har skickat synpunkter. I stadsbyggnadsnämnden inkom ett särskilt yttrande (M+L).

Om förslag till Plan för genomförande

I föreliggande ärende redovisas stadskontorets förslag till organisering som arbetats fram i samarbete med gatukontoret, stadsbyggnadskontoret och fastighetskontoret. Syftet med *Plan för genomförande* är att utgöra ett styrdokument för genomförandet av Storstadsavtalet och dess åtaganden. Dokumentet ska styra genomförandet och följas upp enligt respektive nämnd/förvaltnings behov. Dokumentet beskriver på övergripande nivå aktiviteter i tid och rum och dess avgränsningar, samt hur kostnaderna ska hanteras och fördelas.

Det har i arbetet blivit tydligt att behov av en utvecklad samordning i planerings- och genomförandefaser av åtagandena mellan berörda verksamheter i kommunen är viktigt. I genomförandet finns det många utmaningar vilket har uppmärksammats av stadsbyggnads- och tekniska nämnden i tidigare beslut samt i det pågående förvaltningsövergripande arbetet. En effektiv och samordnad genomförandeorganisation är centralt i genomförandet som kommer att ske under många år framåt i tiden. Liksom även en utvecklad samordning med övriga avtalsparter.

Vad gäller organiseringen i Malmö stad föreslås den göras utifrån perspektivet att åstadkomma en samlad hållbar stadsutveckling utmed de stråk som ingår i storstadspaketet. Målet med organisationen är att säkerställa att storstadspaketet genomförs på ett samordnat sätt i tid och rum så att bostadsutbyggnad och utveckling av infrastruktur och gatumiljöer tillsammans kan göras så effektivt som möjligt och resultera i så stora nyttor som möjligt för staden.

Grundprincipen är att ansvar för genomförande och beslut i enskilda detaljplaner, exploateringsprojekt och infrastrukturprojekt bereds och fattas inom ramen för ordinarie nämnds- och förvaltningsstruktur.

För samordningen av storstadspaketet med kollektivtrafikobjekten, cykelbaneobjekten, Malmöpendeln samt bostadsåtagandet och det planarbete som krävs föreslås att en nämnds- och förvaltningsövergripande samordningsorganisation skapas. Kommunstyrelsens arbetsutskott samt ordförandena och representant från oppositionen i stadsbyggnadsnämnden och tekniska nämnden bildar politisk referensgrupp som kontinuerligt hålls informerad om genomförandet inför beslut i respektive nämnd.

Planen beskriver också samverkan med externa parter så som Staten, Region Skåne, Trafikverket, Lomma kommun och Kävlinge kommun.

I ärendet biläggs undertecknade Ramavtal, objektsavtal samt samverkansavtal (Storstadsavtalet).

Tekniska nämndens yttrande

Tekniska nämnden framför att förslaget är bra och ger en bra grund för ett samordnat och effektivt genomförande av infrastruktursatsningar med tillhörande bostadsåtagande. Nämnden lyfter fram att berörda nämnders grundläggande uppdrag och ansvar beslutade av kommunfullmäktige är en viktig utgångspunkt för att säkerställa en transparent, tydlig och effektiv besluts- och genomförandestruktur både internt och gentemot externa aktörer. Förslaget anses på ett bra och tydligt sätt beskriva grunden för organiseringen och styrningen.

Den beskrivna förvaltnings- och nämndsövergripande organisationen för intern samordning borgar för ett effektivt arbete, där styrning av resurser och tidsplaner kan samordnas och synkroniseras mellan nämnderna.

Det är bra att driftsmedel för samordningsorganisationen blir kommuncentrala medel som anslås av kommunstyrelsen för kostnader som uppstår för att administrera, samordna och styra storstadsavtalens totala framdrift på förvaltningsövergripande nivå samt i viss mån inom de enskilda förvaltningarnas ansvarsområden. Nivån på dessa medel kommer troligen behöva variera över kommande budgetår enligt nämnden och det är viktigt att det finns en långsiktig medelstillsättning som täcker kostnader för vissa basfunktioner över hela genomförandeperioden.

I det fortsatta arbetet menar nämnden att en mer detaljerad struktur behöver tas fram avseende hanteringen av budgetmedel, rapportering och uppföljning mellan Kommunstyrelsen och Tekniska nämnden. Denna struktur behöver anpassas till den vidare rapportering som ska göras till staten för utbetalningar av bidrag och eventuella revideringar av betalningsplaner till följd av avvikelser i tidsplaner eller kostnader.

Det är bra att riskanalyser kommer göras framgent och att en riskhanteringsmodell ska tas fram.

Med hänsyn till att planeringsprocesser för bostadsutbyggnad utmed flera kollektivtrafiklinjer redan är igång och att statliga medel för vissa av kollektivtrafikobjekten ligger tidigt i storstadsavtalsperioden är det viktigt att berörda förvaltningar kommer igång med bemanning och organisering för att genomföra storstadspaketet så att den förvaltningsövergripande samordningsorganisationen kan startas upp skyndsamt.

Stadsbyggnadsnämndens yttrande

Stadsbyggnadsnämnden ställer sig bakom huvuddragen i organisationsförslaget. Den föreslagna samordnande organisationen behöver etableras så snart som möjligt och ges mandat att påverka planeringen och genomförandet av storstadsobjekten.

Mot bakgrund av stadsbyggnadsnämndens ansvar för bostadsförsörjning, översiktlig fysisk utveckling och mer detaljerad planläggning bör nämnden och dess förvaltning i någon form vara representerad i den övergripande styrelse som ska etableras med representanter för staten, Regionen och Malmö stad, samt i projektstyrelserna.

För ett genomförande enligt tidplan angiven i avtalen och enligt gällande stadsutvecklingsambitioner i aktuella områden enligt Översiktsplanen kommer resurser krävas

som i dagsläget inte är tillgängliga enligt nämnden. Det ökade behovet av resurser uppskattas motsvara åtminstone två heltidstjänster för hela avtalsperioden.

Omfattningen i tid, komplexitet och volym av storstadspaketet gör att resursförstärkning kommer att behövas både för att anställa mer personal men också för att hyra in experter och andra särskilda projektresurser samt för att upphandla konsultutredningar, projektering, med mera. Omfattningen och koncentrationen i tid av storstadspaketet kommer att påverka marknaden för dessa tjänster.

Då detaljplaner ofta blir överklagade vill nämnden påpeka att framtagna tidplaner även borde omfatta tid för eventuella överklaganden. Utrymme behöver skapas för att kunna förhandla om avtalen och förändra investeringarna över tid, efter hand som förutsättningarna klarnar.

Slutligen belyser nämnden utmaningar gällande den sociala hållbarheten och pekar bland annat på vikten av att i det fysiska genomförandet säkerställa kvinnors, mäns, flickor och pojkars jämställda och jämlika upplevelse och användning av staden och stadens offentliga rum. Det ställer krav på fysisk barriärfrihet, trygghet och tillgänglighet, i det fysiska genomförandet och inte bara på strategisk nivå. Metoder och uppföljning för social hållbarhet i samband med planering och genomförande av storstadspaketet återstår att definiera.

Stadskontorets synpunkter

Stadskontoret föreslår till kommunstyrelsen att föreslå kommunfullmäktige att godkänna förslag till Plan för genomförande inklusive genomförandeorganisation. Nämnderna visar i sina yttranden stöd för genomförandet så som presenteras i genomförandeplanen. Genomförandet är komplext och inrymmer många utmaningar vilket också nämnderna påpekar, ett samordnat arbetssätt och gemensamma prioriteringar blir därmed viktigt framöver. Stadskontoret vill också belysa vikten av att skyndsamt etablera och starta upp samordningsorganisationen så att genomförandet kommer igång på ett bra med hänsyn till tidplaner med mera.

Regeringen godkände formellt Storstadsavtalen från Sverigeförhandlingen i början av juni. Uppstartsmöten för den övergripande styrelsen med representanter från staten (ordförande), Malmö stad och Region Skåne kommer att ske under hösten.

Gällande resurser beskriver *Plan för genomförande* att kostnader för genomförandet ska finansieras ur olika budgetramar. Driftsmedel för samordningsorganisationen anges som kommuncentrala medel som anslås av kommunstyrelsen för kostnader som rör administration, samordning och styrning av storstadsavtalet för förvaltningsövergripande nivå samt i viss mån inom de enskilda förvaltningarnas ansvarsområden.

Enligt kommunstyrelsens nämndsbudget 2018 för finansiering och kommungemensamma poster finns 7 miljoner kronor avsatt för Storstadspaketet inom kommunstyrelsens anslag till förfogande. Stadskontoret bedömer att ett anslag för basfunktioner i enlighet med vad som beskrivs i *Plan för genomförande* behöver vara årligt återkommande under genomförandeperioden. Omfattningen av kommuncentrala medel riktade till samordningen i genomförandet bedöms enligt stadskontoret att variera över budgetåren, vilket även tekniska nämnden framhåller.

I det förvaltningsövergripande samarbetet har det framkommit att behoven för genomförandet fördelar sig med 2,5 miljoner kronor till stadsbyggnadsnämnden respektive 4,5 miljoner kronor

till tekniska nämnden. Stadskontoret föreslår kommunstyrelsen att för egen del fördela medel för 2018 riktade mot genomförandet och den samordning som krävs till tekniska nämnden och stadsbyggnadsnämnden i enlighet med ovan. Resursbehovet och hur resurserna ska fördelas under kommande år beror på planeringen för respektive år. Kommunstyrelsen bör dock beakta behovet att centralt avsätta medel för Storstadspaketet i kommande budgetberedningar.

Ansvariga

Jan Haak Planeringsdirektör

Eva Marie Tancred Utvecklingssekreterare

Andreas Norbrant Stadsdirektör